

© Grigore Arbore

Editura ȘCOALA ARDELEANĂ

Cluj-Napoca, str. Mecanicilor nr. 48

Redacția: tel 0364-117.252; 0728.084.801

e-mail: office@scoalaardeleana.ro, redactie@scoalaardeleana.ro

Difuzare: tel/fax 0364-117.246; 0728.084.803

e-mail: difuzare@scoalaardeleana.ro, esadifuzare@gmail.com

www.scoalaardeleana.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ARBORE, GRIGORE

Apa de zăpadă : antologie / Grigore Arbore ; pref. de Ion Pop ; portret critic al autorului de Mircea Popa ; postf. de Răzvan Voncu. - Cluj-Napoca : Editura Școala Ardeleană, 2017

ISBN 978-606-797-160-6

I. Pop, Ion (pref.)

II. Popa, Mircea

III. Voncu, Răzvan (postf.)

821.135.1

Imagine coperta I: Mihai Vulcănescu (1937-1994), *Vântul de seară*, desen, 1987, colecție privată. Elaborare electronică: Arch. Marco Gnesutta.

Editor: Vasile George Dâncu

Coperta: Ioachim Gherman

Corectură și tehnoredactare: Sandra Cibicenco

GRIGORE ARBORE

APA DE ZĂPADĂ - ANTOLOGIE -

PREFAȚĂ DE ION POP

PORTRET CRITIC AL AUTORULUI DE MIRCEA POPA

POSTFAȚĂ DE RĂZVAN VONCU

Cluj-Napoca, 2017

CUPRINS

Articularea organică a universului imaginar (*de Ion Pop*) 5

Exodul (1967)	15
Către Ceres	17
O pace ca de fluviu	18
Epistola I	19
Somn al zăpezilor	20
Axe	21
Statuia	22
Călătoria	23
Reversibil aprilie	24
Noiembrie	25
Sonet vânătoresc	26
Sens al ploilor	27
Veșnic pierduți	28
Ca pe un scut	29
Argonauții	30
Corabia	32
Țărm	33
Hic locus	34
Phoenix	35
Pârâul	37
Asediata cetate	39
Ascunsă-n calma boare	40
Egală cu fiecare	42
Și parcă totul	44
Cărări de-argint	45
Imperiul ploilor	46
Poarta	47
Pax autumnalis	48
Baladă	49

Pământul nostru	51
Implacabil destinul	53
Când toate mărire	54
Joc al lui mai	55
Fântâna	56
Exodul	57
Cenușa (1969)	59
Binecuvântat	61
Zeul	62
Epistola II	63
Imaginând ținuturi	64
Epistola III	65
Între stejari	66
Epistola IV	67
Serenitas	68
Epistola V	69
Poveste de iarnă	70
Epistola VI	72
Lunarul șir	73
Epistola VII	74
Cu lamuri dulci	75
Epistola VIII	76
Cerc	77
Epistola IX	78
Prin ziduri	79
Epistola X	80
Noiembrie	81
Epistola XI	82
Un unic foc	83
Epistola XII	85
Imn	87
Epistola XIII	88
Nave	89
Ianuarie	90
Cenușa	92

Iarăși	93
Sub porți de diamant	94
Spre înserat	95
Nox	96
Ceas	97
Auguralia (1972)	99
Martie	101
Halucinant e corul	102
Auguralia	103
Fără cuvinte	104
Curriculum	105
Printre însozite păduri	106
Pierdut sub adânci constelații	107
Solitudine	108
Absență	109
Între corole	110
Împăcare	111
Într-o noapte... ..	112
Râu monoton	113
Cu tâmpla aplecată	114
Când ostenește culoarea	115
Fără martori	116
Luminozitate a lucrurilor	117
Un fluture	118
Ca în cetăți încremenite	119
Scut	120
Printre păduri crepusculare	121
Seară universală	122
Ținut	123
Pretutindeni această muzică	124
Treptat, în cercuri alergând	125
Dintre atâtea întâmplări obscure	126
În jurul unui foc	128
Discurs	130
În cristalina lumină	131

Memento.....	132
Binevenită.....	133
Delirează în zori ciocârlia.....	134
Octombrie.....	135
Poeme (1974).....	137
Lângă locurile de baștină.....	139
Orice strigăt.....	140
Din lumina verzuie a ținutului.....	141
Seminței putrezite îi înalță ode.....	142
În pieptul suavului platan.....	143
Săpând tot mai adânc în stratul.....	144
Cât de departe.....	145
Ca de o mână nevăzută.....	146
Fosile calcinate.....	147
Într-o livadă verde, montană.....	148
Coloană de fum.....	149
Din spini și rouă.....	150
Neobservați.....	151
Un tremur lin, de flaut.....	152
Plasmă cântătoare.....	153
Privighetori îndurerate.....	154
Martie lichid.....	155
Printre salcâmi îngropați în neguri.....	156
Sub frunzișul rarefiat.....	157
În câmpul fără umbre.....	158
Vine mereu o umbră.....	159
Ritmul secret.....	160
Arșiță.....	161
Un laur izvorând.....	162
Faptele macilor.....	163
Iarnă abstractă.....	165
Mulțumire.....	166
Fantezie.....	167
Întunecat strigă șoimul.....	168
Pe firmament.....	169

Averse (1976).....	171
Sufletul iernii.....	173
Melodia celestă.....	174
Insulele eoliene.....	175
Într-un târziu.....	176
Se înverșunează ninsoarea.....	177
Caii lui Diomede.....	178
Föhn.....	179
Proporții.....	180
Imagini.....	181
O altă zăpadă.....	183
Pătrunde ritmic prin perete corul.....	184
Ploi fără sens.....	185
Sub avalanșa rozmarinilor.....	186
Fiecăruia.....	187
Trăinicie.....	188
Aburi de clorofilă.....	189
Acteon.....	190
Cu o durere ascunsă.....	191
Pe un câmp de maci.....	192
Retină vie.....	193
Pentru sine.....	195
Printre ființe.....	196
Piazza dei Cavalieri 7.....	197
Carapace.....	198
Lacurile de munte.....	199
Averse.....	200
Visul unei nopți de vară.....	201
Întuneric.....	202
Printre coline.....	203
Târziu.....	204
Vetre și străzi.....	205
Zi simplă.....	206
Iată că se purifică totul.....	207
Ferigi albastre.....	208

Sferă imobilă	209
Depărtatul meridian	210
Stolul de argint (1979)	211
Vară inutilă	213
Împăcare	214
Planeta plânsă	215
Orizont	216
Cuvintele trubadurului	217
Pentru că... ..	218
Noi, cei încrezători	219
Fereastră	220
Retrageri	221
Ethica Magna	222
Al zilei ultim suflu	223
Unde	224
Desăvârșire	225
Frig	226
Labirinturi circulare	227
Cu aripi moi	228
Strigătele stelei	229
Chiar dacă din corole	231
Briza a încetat	232
Curtenitor și fals	234
Talisman	235
Cu pas de lup	236
Dama de cupă	237
Comemorare	238
Poarta	240
Pe miriști înghețate	241
Bunicul	243
Conversație	245
Spectator	246
În timp ce te destrami	248
Prin galerii	249
Floarea cucului	251

Ca o carenă în zenit	252
Pe pod	253
Meteorologie	254
Stolul de argint	255
Din toate părțile (1984)	257
La ora patru și cincisprezece noaptea	259
Restituire	260
Un lup a intrat	261
Dar mai presus de toate	263
Zgomotul stelelor	264
Brusc dispare totul	265
Adagio în sol minor	266
A doua zăpadă	267
După miezul nopții	268
Dincolo de retină	270
Trecerea prin oglindă	272
Dilatare	273
Din labirint	274
Artere	276
Respiri mai rar și îți închipui	277
Decolări	278
Ploaie torențială	279
Fluturile	281
Ezitare	283
Început linear	284
Temistocle	285
Nu te îndepărta prea mult	286
Vara	287
La ceasul potrivit	289
Ospăț în oglindă	291
Din toate părțile	292
Șoimul	294
Lac roșiatic	295
Tranzit	296
Apărarea lui Socrate	298

Bătălie cu păsări	301
Fără tristețe	303
Comentariul unui vis (2011)	305
Incursiune.....	307
Sună trâmbițele violetelor	309
Roză însângerață	310
O harfă de cenușă	312
Pe aripi alte naufragii	313
Oglinda	315
Zbor planat.....	316
Cine rupe roșia petală	318
Torțe	319
Duminică, 24 mai 1981.....	320
Coborâre.....	321
Orele cinci dimineța.....	322
Lava.....	323
O noapte nedecisă de albastru	324
Colină în noapte	326
Un corp ce nu-i al meu	328
Mult mai departe	329
Clepsidra	330
Fiecare cuvânt.....	331
Pasul înseamnă ezitări... ..	332
Comentariul unui vis	333
Oraș în destrămare.....	334
Ghilotinat de pânze ude.....	335
Starea de grație.....	336
Rotiri contrarii.....	337
Jocul de-a umbrele.....	338
În rânduri strânse.....	339
Inundație.....	340
Stele favorabile.....	341
Pe o stâncă de cupru	342
Am auzit minunatul sunet.....	343
Fructul soarelui.....	344

Pasul în gol	345
Nesigur	346
Nălucile coboară iar din munți	347
Amurg cu corbi.....	349
Desfășurări de vânt	350
Aici se încheie	351

Senza gloria/Fără glorie (2017) 353

Dal ciclo *Inter-city ed altri poemil*

Din ciclul <i>Inter-city și alte poeme</i>	355
E se venisse meno	356
Și dacă n-ar mai fi	357
Sacro momento.....	358
Sacru moment	359
Vicino ai mari insicuri	362
În apropierea mărilor nesigure.....	363
Trapianto involontario.....	364
Transplant involuntar	365
Tremante mano tua	366
Tremurătoarea mână.....	367
Ineffabile la roccia grigia	368
Inefabilă stânca cenușie	369
Senza rancori	370
Fără ranchiune.....	371
Tramonto contrario	372
Apus invers	373
Angolo morto	374
Unghi mort	375
Solo la luce	376
Doar lumina	377
Sull'altra sponda	378
Pe țărnul celălalt	379
Più mite del solito.....	380
Mai blând ca de obicei	381
Il limite.....	382

Hotar.....	383
Nei fusti dei cipressi.....	384
În trunchiurile chiparoșilor.....	385
Incertezza.....	386
Nesiguranță.....	387
Senza aprir le ali.....	388
Fără a deschide aripile.....	389
Lo sbarco dei cigni.....	390
Debarcarea lebedelor.....	391
All'aperto.....	392
În aer liber.....	393
Verde fragore.....	394
Mireasmă de verde.....	395
Fiore regina.....	396
Floare de colț.....	397

Dal ciclo *Senza gloria!*

Din ciclul <i>Fără glorie</i>.....	399
Senza gloria.....	400
Fără glorie.....	401
Frühling am weissen Fluss.....	404
Frühling am weissen Fluss.....	405
Terrore.....	408
Teroare.....	409
Impennata di vento.....	410
Desfășurări de vânt.....	411
Sonno all'alba.....	414
Somnul de dimineață.....	415
Oceano primordiale.....	418
Ocean primordial.....	419
Perseverante l'erba.....	422
Perseverența ierbii.....	423
Acqua di neve.....	426
Apă de zăpadă.....	427
Passaggio del falco.....	430
Șoim trecător.....	431

Lettera dal Paradiso.....	434
Scrisoare din Paradis.....	435
Cupo trionfo.....	438
Triumf obscur.....	439
Attorno al collo.....	442
În jurul gâtului.....	443
Accarezzati dal maestrale.....	444
Mângâiați de maestral.....	445
Fine della tempesta.....	448
Sfârșitul furtunii.....	449
Ammanettati.....	450
Cu mâinile legate.....	451

Elemente biografice.....	455
--------------------------	-----

Lista publicațiilor (selectiv).....	475
-------------------------------------	-----

Referințe critice.....	489
------------------------	-----

Antologie critică.....	501
------------------------	-----

Portretul autorului și poetica reflexivității (<i>de Mircea Popa</i>).....	553
---	-----

Grigore Arbore și poezia emoției intelectuale (<i>de Răzvan Voncu</i>).....	567
--	-----

CĂTRE CERES

Pe tine te implor, ploaie fantastică, reptilă umedă
inundând răsăriturile: îngroapă trâmbe de semințe
pe tăietura văilor, fă să rodească cenușa celor duși,
înalță sulii verzi deasupra lor și ei
vor sta sub scutul gliilor mereu victorioși,
mereu reîntorcându-se în viață înarmați cu spice.
Sângele meu, trupul, respirația,
trece-le mereu dinspre puțință spre moarte,
dinspre moarte către văzduh,
așa cum muți stolurile dintr-o parte în alta a lumii,
mereu reînviindu-le,
mereu să se bucure aerul, mereu
să se ridice în fața lor
către un fluviu neîncercat. Umflă
pântecul copacilor, să vâlvorească
apa prin ei din nou spre munți, ridică
stavili de alge-n pieptul vijeliei; toate acestea,
păsări și stele verticale ar putea crește
din trupul meu dacă ar fi să ajung
sub mușchiul stâncilor. Mie însă-mi ajunge
spațiul necuprins de alb al vieții și după el
lăcaș în trilul
unei privighetori. Pe tine te implor,
ploaie fantastică...

O PACE CA DE FLUVIU

Mă-nchide iar în glasul ei de aur toamna mamă
și mă mângâie nostalgia unui râu
pe-acest platou unde aprinde ruguri
îngălbenita sulică a ierbii...

E glasul tău acesta sau poate amuțită
privighetoarea care cade din vânt
și fluieră în urma ei copacii
un somn trecut pe lângă reverie.

Iată, îmi spui: – Aceasta e lumea,
și eu cobor pe pieptul ei cu o dulce
amintire în trup, precum șerpuitorul plaur
în miezul fluviului.

Din când în când mă mai opresc
și nici nu pot să mor de-atâtea amintiri,
căci brusc pământul înviază sub privighetori
și mi te simt altundeva plutind
cu fragede cuvinte, în timp ce eu
mă strâng în alte anotimpuri
și-o pace ca de fluviu mă cuprinde.

EPISTOLA I

„Ora pro me in solitudine”, Ana,
noaptea afară-i confuză, nimic nu se vede,
linii de aur scriu pe cer drumul vieții, lupii
în lună își ascultă urletele, poate curând
stele de marmură se vor ridica
din declinul zăpezii.

Pentru cel încolțit în pântecul tău, pentru soartă,
pentru noi înșine,
lebede albe se sting și se-aprind undeva sub tăcere,
oarbe și mute, fără de aripi zburând
peste marea eternă.

„Du-te în negură – spui – e acolo o miște
toată de liniște însângerată. Stai și așteaptă
trista corabie ce duce
sufletul meu în zarea cealaltă”.

Fie deci întunericul ultima punte
între noi și zăpadă. Cade din tâmpla mea
lăcrimând iernatic februarie, confuzul,
anotimpul pierdut –
încă o dată „roagă-te pentru mine în solitudine”, Ana,
roagă-te pentru strigătul acestui născut.

SOMN AL ZĂPEZILOR

Somn al zăpezilor, o pace pe creste
mută în trunchiuri mugetul cerbilor. Se apleacă
neaua, se pregătesc vijeliile – râurile
pocnesc argintiu. Astăzi, ca și altădată,
memoria refuză imaginile. Și voi,
bătrânii mei depărtați, străjuiți
printre uitate lucruri, să nu se întrerupă
firul acesta alb izbucnind platinat printre creste –
să nu-mi rupă
depărtarea de copilărie. Iar tu, corabie lunară,
ce frumos încă navighezi printre atâtea catarge de fum
îndărăt, către dealul unde se aprindeau din frunze uscate
năpraznice focuri. Iată, acum
vâlvătaile s-au stins și o ușoară muștrare
mai licăre doar în ușa tăcută
a casei. Somn al zăpezilor,
somn al vijeliilor, priveghez
firul tău alb să nu-mi rupă
depărtarea de copilărie.

AXE

Dacă este adevărat că trăiesc pentru că sper
pentru ce m-aș teme de lumină –
sau cumva și ea e o patimă refuzată
a acestui trup?

Dacă este adevărat că pot muri
pentru ce mai zidesc întâmplări –
sau cumva acesta este refuzul vieții
lângă stagnanta moarte?

Timpu simplu, dimensiune transfigurată:
închis între aceste axe sunt firul
care a străbătut azi-noapte pământul
și s-a prăbușit în azur
de partea cealaltă.

STATUIA

Desferecată de pământ și greutate
Grozav o boare o împinge-n sus
La ceasul când pe turla de cetate
Invazii largi de nouris filtrate de apus.

Un zbor se rupe din alcătuirea
Pletoasă-n fierbere de bronzuri și oțel
Și parcă alte umbre vor să reocupe soclul
Smulgându-se la rândul lor din el.

Pe cerul dimprejur astfel lucrează
Continuu alți bărbați de piatră,
În presupusa marmorii amiază
Nicio statuie nu e moartă.

CĂLĂTORIA

Odată drumeți-vei mai mult și spre alte țărâhuri
Suflete, tu, utopic călător:
Un infinit e-n zare, o cale scrisă-n vânturi
Spre-un continent sub orizont fremătător.

Tăcând te duci și fără false liniști
Spre calea lui în depărtări visată –
Sub despletite stele gornind vei auzi
Puternicele cornuri spre-ntrezărita poartă.

Mor amintiri, războaie, se-nmormântează zei
În propria lor melancolie –
E nesfârșită calea și până-n țărmul ei
Popas între talazuri nu poate să mai fie.

Să mergem, deci! E ceasul de azur.
Se-nvolburează porturi în unghiuri nesupuse.
E tot mai clar limanul sub limpede contur
Al pânzelor de soare greu distruse.

E malul ros de-atâta așteptare,
Fierbe în arbori pacea la capăt de destin,
Năpraznic în văzduh se distilează frumusețea
Culorilor, în foșnet lin.

Un infinit e zarea și dincolo de ea
Țărm susținut de stele se arată.
Și-n moarte călător vibrând aș auzi
Puternicele cornuri spre-ntrezărita poartă.